

Regelink
Ecologie & Landschap

Herbegrenzing NNB Zwaaiikom

Gemeente Oosterhout

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	R.C. Cillekens
In opdracht van	Gemeente Oosterhout
Naam opdrachtgever	N. Verhoeks-Vaessen
Rapportnummer	RA17466-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	05 februari 2018
Aantal pagina's	24
Collegiale toets	J.A. Slagt
Wijze van citeren	Cillekens, R. , 2018. Herbegrenzing NNB Zwaaiikom.. Rapport RA17466-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel	5
1.3 Leeswijzer	5
2. Wet- en regelgeving	6
Natuurnetwerk Nederland	6
2.1 Algemeen	6
2.2 Ingrepen binnen Natuurnetwerk Nederland	6
2.3 Natuurnetwerk Nederland provincie Noord-Brabant	7
2.4 Verordening ruimte 2014	7
3. Werkwijze	8
4. Huidige situatie	9
4.1 Ligging plangebied	9
4.2 Beschrijving	9
4.3 Huidige eigenschappen en natuurwaarden Het Eiland	10
5. Herbegrenzing	12
5.1 Areaal	12
5.2 Verstoring	13
6. Compensatieplan	15
6.1 Oppervlakte compensatie	15
7. Conclusie	17
8. Bronnen	18
8.1 Literatuur	18
8.2 Websites	18
Bijlage 1. Foto-impressie plangebied	19
Bijlage 2. Wet natuurbescherming	22
Bijlage 3. Toegepaste artikelen uit de Wijziging Verordening Ruimte 2014, geconsolideerde versie 2018	26

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Oosterhout is van plan om in het gebied 'Zwaaikom' een bestemmingsplanherziening te gaan vaststellen en vervolgens uit te voeren. Het plangebied ligt vlak bij het centrum van Oosterhout en bestaat uit het zogeheten 'Eiland Zwaaikom' wat aan drie zijden (noord, oost en west) wordt omsloten door water. Aan de zuidkant van het 'Eiland' liggen enkele woningen en recreatieve voorzieningen zoals de jachthaven, scoutingclub en handboogvereniging. Een deel van het 'Eiland' en de aangrenzende wateren zijn onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Naar aanleiding van het voornemen het bestemmingsplan te herzien, wil men weten welke gevolgen er zijn voor de gebieden die deel uitmaken van het NNN. Met de resultaten uit dit rapport kan aangegeven worden in hoeverre de voorgenomen wijziging effect heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Er wordt aangegeven welke negatieve effecten zo veel mogelijk voorkomen kunnen worden. Bij de negatieve effecten die niet te voorkomen zijn, wordt aangegeven welke maatregelen mogelijk zijn om deze effecten te compenseren.

1.2 Doel

Met het uitgevoerde onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN?
- Welke invloed heeft de ingreep op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.
- Hoe kan de aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN zoveel mogelijk voorkomen worden?
- Op welke wijze kan de aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN gecompenseerd worden?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de relevante wet- en regelgeving toegelicht en in hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven. Een omschrijving van het plangebied volgt in hoofdstuk 4. De mogelijke effecten van de ingreep op het NNN worden behandeld in hoofdstuk 5. Het compensatieplan voor het NNN is opgenomen in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 zijn de conclusies opgenomen. Tevens is een bronnenlijst opgenomen (hoofdstuk 8).

2. Wet- en regelgeving

Natuurnetwerk Nederland

2.1 Algemeen

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) is het ecologische netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden en de verbindingen daartussen in Nederland. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

De volgende gebieden vallen onder het NNN:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de twintig Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim zes miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau, waarbij plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. Het NNN en de bescherming hiervan is geborgd in de provinciale Verordening Ruimte (inclusief omgevingsplannen) en de landelijke Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Begrenzings- en doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in provinciale omgevingsplannen en -verordeningen. Deze zijn bindend voor het vaststellende bestuursorgaan: gemeenten dienen de bescherming vast te leggen in hun bestemmingsplannen.

2.2 Ingrepen binnen Natuurnetwerk Nederland

De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. Middels een effecttoets dient een ruimtelijke ontwikkeling binnen het NNN onderzocht te worden op de effecten die de ingreep heeft op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Met de resultaten van het onderzoek wordt een analyse gemaakt van de invloed die de ruimtelijke ingreep mogelijk kan hebben op het NNN. Voor ingrepen binnen het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Voor het NNN betekent dit dat nieuwe projecten worden getoetst volgens het 'nee, tenzij'-regime.

Een project dat de natuur significant (te veel) aantast, mag niet worden toegestaan in het bestemmingsplan (nee), tenzij:

- het een groot openbaar belang dient;
- er geen alternatieven zijn buiten de betreffende natuur.

Voor ingrepen die aantoonbaar aan de criteria voldoen geldt het vereiste dat de nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd.

Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader wordt verwezen naar de website van de Rijksoverheid (<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>).

2.3 Natuurnetwerk Nederland provincie Noord-Brabant

De provincie Noord-Brabant, waarbinnen het plangebied valt, geeft invulling aan het NNN en is daartoe het Bevoegd Gezag. Het NNN wordt binnen de provincie Noord-Brabant benoemd als Natuurnetwerk Brabant (NNB). Het is een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die door ecologische verbindingszones met elkaar verbonden zijn. Hierdoor kunnen dieren zich makkelijker verplaatsen tussen verschillende natuurgebieden. Zo wordt de biodiversiteit (het totaal aan planten en dieren) bevorderd.

Het beleid voor het natuurbeheer, landschapsbeheer en agrarisch natuurbeheer is vastgelegd in het Natuurbeheerplan Noord-Brabant 2017. Op de interactieve kaart van het natuurbeheerplan welke te raadplegen is via de website van de provincie is het NNB weergegeven. De provincie wil in 2027 alle gaten tussen de natuurgebieden in Noord-Brabant hebben gedicht met nieuwe natuur. De concrete ambities staan beschreven in het natuurbeheerplan. Hierin staan 2 kaarten: de beheertypekaart en de ambitiekaart. De beheertypekaart laat zien hoe natuur en landschap in Noord-Brabant er nu voor staan. En de ambitiekaart geeft aan hoe zij eruit moeten gaan zien. Wanneer nadelige gevolgen van een ingreep of activiteit op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB niet voorkomen kunnen worden dient compensatie plaats te vinden conform de regels voor natuurcompensatie zoals opgenomen in de Wijziging Verordening ruimte 2014, actualisatie 2017 (Provincie Noord-Brabant 2017) van de provincie.

2.4 Verordening ruimte 2014

De regels voor natuurcompensatie ten gevolge van aantasting van het Natuurnetwerk Nederland liggen vast in de Wijziging Verordening ruimte 2014, geconsolideerde versie 2018 (= WVR). De beleidsregels voor natuurcompensatie uit de WVR moeten ervoor zorgen dat er bij onontkoombare aantastingen van natuur- en landschapswaarden geen “netto verlies” aan waarden optreedt. Voor een nadere toelichting en uitwerking van regels voor natuurcompensatie verwijzen wij naar de WVR.

3. Werkwijze

De volgende stappen zijn bij de effecttoets en het compensatieplan toegepast:

1. Vooroverleg met opdrachtgever om de vraagstelling en voorgeschiedenis van het project inzichtelijk te krijgen.
2. Bestudering voorafgaande onderzoeken en rapportages.
3. Bezoek van het plangebied door R.C. Cillekens, ecooloog van Regelink Ecologie & Landschap.
4. Effecttoets NNN en opstellen voorstel mogelijkheden mitigatie en compensatie van effecten op het NNN.
5. Overleg betrokken partijen bij gemeente Oosterhout om de compensatiemogelijkheden te bespreken en nader af te stemmen op de wensen van de gemeente.
6. Afronding van het compensatieplan en indiening bij de gemeente ter goedkeuring.

4. Huidige situatie

4.1 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen in de gemeente Oosterhout, in de provincie Noord-Brabant. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de Wilhelminalaan, aan de westzijde en deels (voor het gedeelte ten westen van de Zwaaiikom) aan de noordzijde door het Wilhelminakanaal, aan de noordzijde (voor het gedeelte ten oosten van de Zwaaiikom) door de Kanaalstraat, en aan de oostzijde door de Van Liedekerkestraat.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2018.

4.2 Beschrijving

Het bestemmingsplan heeft betrekking op het rood omkaderde gebied te zien in Figuur 1. De herbegrenzing van het NNB heeft alleen betrekking op het westelijk deel van het plangebied, ten westen van de Zwaaiikom (zie Figuur 2 op pagina 11). Dat deel staat ook wel bekend als het Eiland. Op het Eiland liggen enkele woningen, een scoutinggebouw en de handboogvereniging in het

zuidelijke deel. Daarnaast liggen daar enkele agrarische percelen en een boerderij met schuur. In het noordelijk deel ligt een oude, afgedekte vuilstortplaats met daar omheen een aantal bosjes met veel struikvormers en jonge opslag van zomereiken (*Quercus robur*), essen (*Fraxinus excelsior*) en zoete kers (*Prunus avium*). Als overstaanders staan aan de oostzijde van het Eiland een flink aantal ratelpopulieren (*Populus tremula*). Een impressie van het plangebied in de huidige situatie is te vinden in Bijlage 1 van deze rapportage.

4.3 Huidige eigenschappen en natuurwaarden Het Eiland

De grootte van het tweetal op het Eiland gelegen begrensde natuurgebieden is samen 2,05 ha. Voor beide gebieden is zowel binnen de beheertypenkaart als de ambitiekaart, het beheerpakket N16.03 (Droog bos met productie) opengesteld. Dit pakket is de opvolger van het pakket N16.01 binnen het subsidiestelsel SNL-n en is van kracht geworden op 1 januari 2018.

De begrensde gebieden sluiten op geen ander natuurgebied met een vergelijkbaar pakket aan en zijn daardoor geïsoleerd. Het water dat het gebied omringd en ook gedeeltelijk binnen het plangebied ligt, valt binnen het NNB en heeft als beheerpakket N04.02 (Zoete plas). De ligging van het plangebied ten opzichte van het NNB is weergegeven in Figuur 2 op pagina 11.

De begrensde gebieden bestaan momenteel voornamelijk uit jong bos. Beide gebieden zijn te typeren als een vogelkers-essenbos en bestaat vooral uit relatief jonge eiken (*Quercus robur*), gewone esdoorns (*Acer pseudoplatanus*), zoete kers (*Prunus avium*) en essen (*Fraxinus excelsior*). Het vogelkers-essenbos is een structuurrijk bos en dat is ook te zien aan de soorten die in de struiklaag voorkomen zoals gewone vlier (*Sambucus nigra*), wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*) en krentenboompje (*Amalanchier lamarckii*).

Dit bos is kenmerkend voor de wat rijkere gronden en zijn in Brabant te vinden op de lemige zandgronden en lichte en zware zavel welke meer in het westen van de provincie te vinden zijn.

Verder zijn het oostelijk begrensde gebied een aantal forse ratelpopulieren aanwezig. Deze fungeren als overstaanders van de eerder genoemde boomsoorten. Ze zijn topzwaar en hebben een grote kroon met zware zijtakken.

4.3.1 Bepaling van het juiste pakket

De vraag is gerezen of pakket N16.03 wel het juiste pakket is voor dit gebied. Kijkend naar de voorwaarden van het pakket, blijkt dat dit type bos vooral voorkomt op de droge en zure zandgronden van Zuid- en Oost-Nederland. Het projectgebied is echter gelegen op rijkere zavelachtige gronden. Van de soorten die in een droog bos met productie voorkomen, is alleen de zomereik (*Quercus robur*) aanwezig. De overige soorten zoals gewone es en zoete kers zijn soorten die kenmerkend zijn voor rijkere gronden. Kijkend naar de eisen van het pakket Vochtig bos met productie (N16.04, voorheen N16.02) sluit het aanwezige bos op het Eiland beter hier op aan. Het voorstel is dan ook om het pakket te wijzigen van N16.03 naar N16.04. Een dergelijk verzoek kan bij de provincie ingediend worden. Zij beslissen dan of de pakketwijziging doorgevoerd kan worden of dat het blijft zoals het nu is.

Figuur 2. Ligging van het plangebied, met de begrenzing van het plangebied in rood aangegeven en de begrenzing van het NNB met oranje weergegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2017.

4.3.2 Flora- en fauna

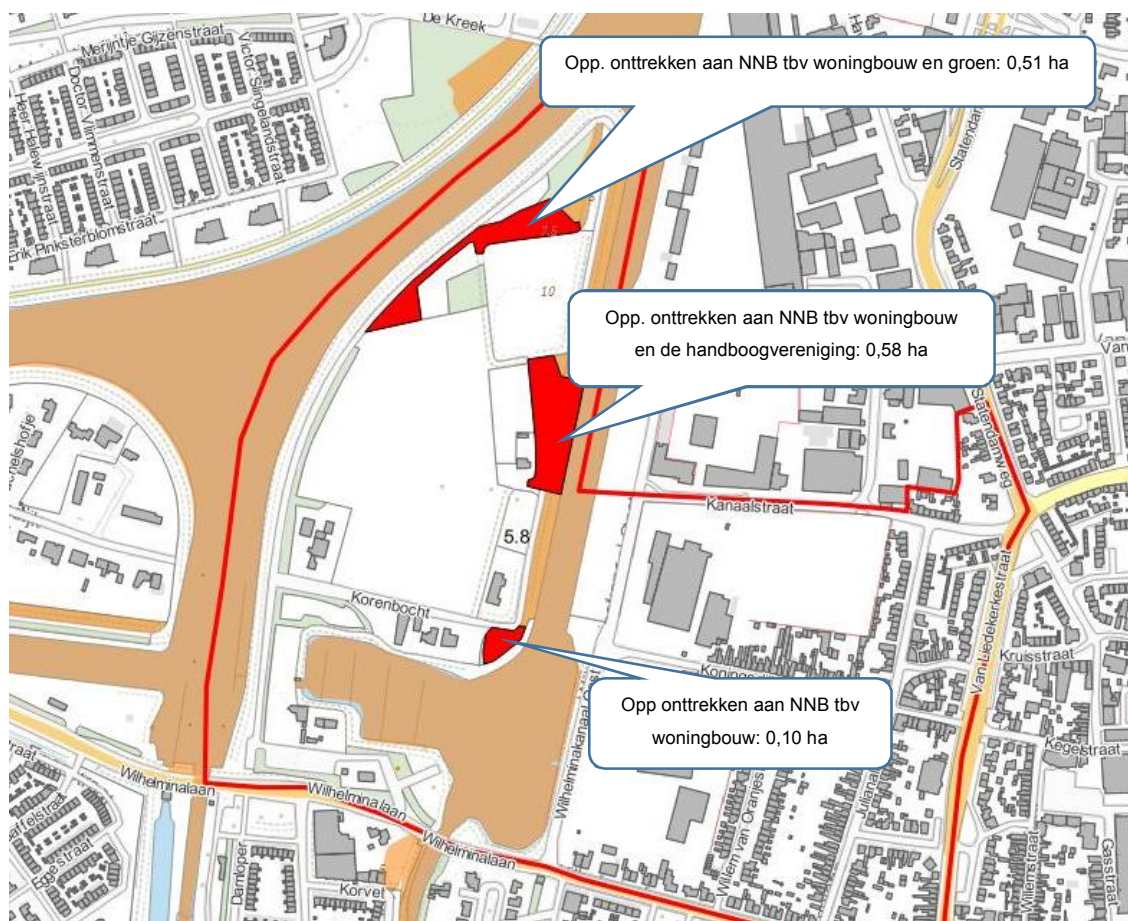
Uit de Nationale Databank Flora- en Fauna (NDF) zijn van de afgelopen tien jaar geen waarnemingen bekend van beschermde soorten of Rodelijst soorten anders dan algemene broedvogelsoorten. Tijdens het veldbezoek is een buizerd (*Buteo buteo*) waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen horsten van uilen of roofvogels aangetroffen in het gebied. In de bomen en ondergroei kunnen gedurende het broedseizoen nesten van algemene vogels die broeden in bossen verwacht worden, van soorten als houtduif (*Columba palumbus*), merel (*Turdus merula*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*). In het bosperceel zijn enkele hollen van konijn (*Oryctolagus cuniculus*) aanwezig. Verder zijn bij een soortgericht onderzoek uit 2015 waarnemingen geweest van een aantal vleermuizen. Binnen het plangebied zijn verder geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van beschermde soorten of andere bijzondere natuurwaarden.

5. Herbegrenzing

5.1 Areaal

5.1.1 Aantasting

Binnen het plangebied liggen 2 bospercelen waarvan in de huidige situatie 2,05 ha onderdeel uitmaakt van het NNB. Om woningontwikkeling in de toekomst mogelijk te maken wordt het bestemmingsplan voor het Eiland gedeeltelijk herzien. Dat heeft tot gevolg dat een deel van het bosareaal dat binnen het NNB valt een andere bestemming krijgt. Volgens het bestemmingsplan is die oppervlakte 1,19 ha groot. Voor de aantasting van het NNB door dit oppervlakteverlies is compensatie nodig. Welke delen onttrokken worden aan het NNB is te zien in Figuur 3.

Figuur 3. In het rood is aangegeven de gedeeltes uit het NNB die gaan verdwijnen. Het licht oranje is de huidige begrenzing van het NNB. De rode lijn geeft het projectgebied aan.

5.1.2 Mitigatiemogelijkheden

De bestemming 'woongebied' gaat een groot deel van het Eiland beslaan. Hierdoor wordt wel een tamelijke aantasting van de natuurwaarden verwacht: kleine stukjes (snippertjes) natuur zullen overblijven. Om dit te mitigeren heeft de gemeente in het bestemmingsplan extra ruimte gereserveerd voor bestemming 'natuur'. Deze liggen vooral aan de randen van het plangebied, langs het water en voor een deel op de kop van het Eiland, waar wel al bos ligt, maar niet is meegenomen in de NNB. Om te zorgen dat die snippertjes natuur weer één geheel kunnen gaan vormen, biedt de

WVR een instrument aan: de saldobenadering (artikel 5.4 van de WVR, zie ook bijlage 3). Hiermee kan het verlies aan natuur, door het treffen van een aantal maatregelen, gecompenseerd worden. Voor de Zwaikom biedt dit de mogelijkheid om van de snippertjes natuur weer een robuuste eenheid te smeden. Hieronder wordt dit verder toegelicht.

5.1.3 Compensatie opgave

Door de bestemmingsplanherziening wordt een deel van de NNB begrenzing opgeheven, met als gevolg dat 0,86 ha van de 2,05 ha overblijft. Er zal dus 1,19 ha bos gaan verdwijnen.

Conform de WVR zijn gemeentes verplicht om het verlies aan NNB-gebied te compenseren. In onderhavig geval kan, in overleg met de provincie, artikel 5.4 (Wijziging van de begrenzing op verzoek met toepassing van de saldobenadering) toegepast gaan worden. Concreet betekent dit dat het verlies aan oppervlakte bos/natuur gecompenseerd moet worden. Er is op het Eiland voldoende ruimte om deze compensatie toe te kunnen passen. De compensatie wordt volgens de regels van artikel 5.6 uitgevoerd. De nadere toelichting van deze compensatie volgt hieronder.

Berekening compensatie

Voor het bos geldt dat het een leeftijd heeft die hoger is dan 25 jaar. Conform de WVR, artikel 5.6 lid 2 onderdeel c, wordt een toeslag van de te compenseren oppervlakte berekend van 2/3. De toeslag bedraagt dan:

- 0,79 ha

Het verlies aan bos kan dus conform de WVR gecompenseerd worden door de aanleg van:

- 1,98 ha natuur

Er is bewust niet gekozen voor de term bos, omdat in de WVR niet expliciet wordt aangegeven dat het te vernietigen natuurpakket ook 1 op 1 gecompenseerd moet worden. Er is dus ruimte om het met een ander natuurpakket te compenseren. Dat biedt meer mogelijkheden om de compensatie te realiseren.

5.2 Verstoring

5.2.1 Aantasting

Het aandeel bos gelegen in het NNB dat verdwijnt bedraagt meer dan de helft. Dit kan leiden tot verstoring van de (eventueel) aanwezige soorten zoals eekhoorn, buizerd en enkele vleermuissoorten in het betreffende gebied.

Voor overige gegevens, verwijs ik naar het Quickscanrapport (RA17472-01) van het plangebied welke door schrijver dezes is opgesteld.

5.2.2 Mitigatiemogelijkheden

Doordat het verlies aan areaal bos aanzienlijk is, wordt het aantal mitigatiemogelijkheden beperkt. Door de eventuele aanwezigheid van vogelsoorten met vaste rust- en/of verblijfplaatsen en jaarrond beschermde met nesten en vleermuizen, zullen er wel maatregelen genomen moeten worden om de verstoring zo veel mogelijk tegen te gaan. In welke vorm deze maatregelen uitgevoerd kunnen

worden, kan, mede ook naar aanleiding van het QuickScanrapport van dit gebied, in een mitigatieplan beschreven worden.

5.2.3 Compensatieopgave

Aangezien het areaal bos aanzienlijk kleiner wordt (0,86 ha blijft over), zal dit gevolgen voor de aanwezige fauna hebben. In overleg met de provincie kan aangegeven worden of en waar in het plangebied dit bos (in relatie met natuur ook meer) gecompenseerd kan worden (zie ook par. 5.1.3).

6. Compensatieplan

Uit voorgaande hoofdstukken is op te maken dat niet alle effecten op het NNB ten gevolge van de bestemmingsplanherziening voorkomen kunnen worden door het toepassen van mitigerende maatregelen. Daarom is het noodzakelijk een aantal compenserende maatregelen te treffen om nadelige gevolgen van de ingreep op kwalificerende waarden en kenmerken van het NNB te voorkomen. De aantasting betreft een grootte van 1,19 ha.

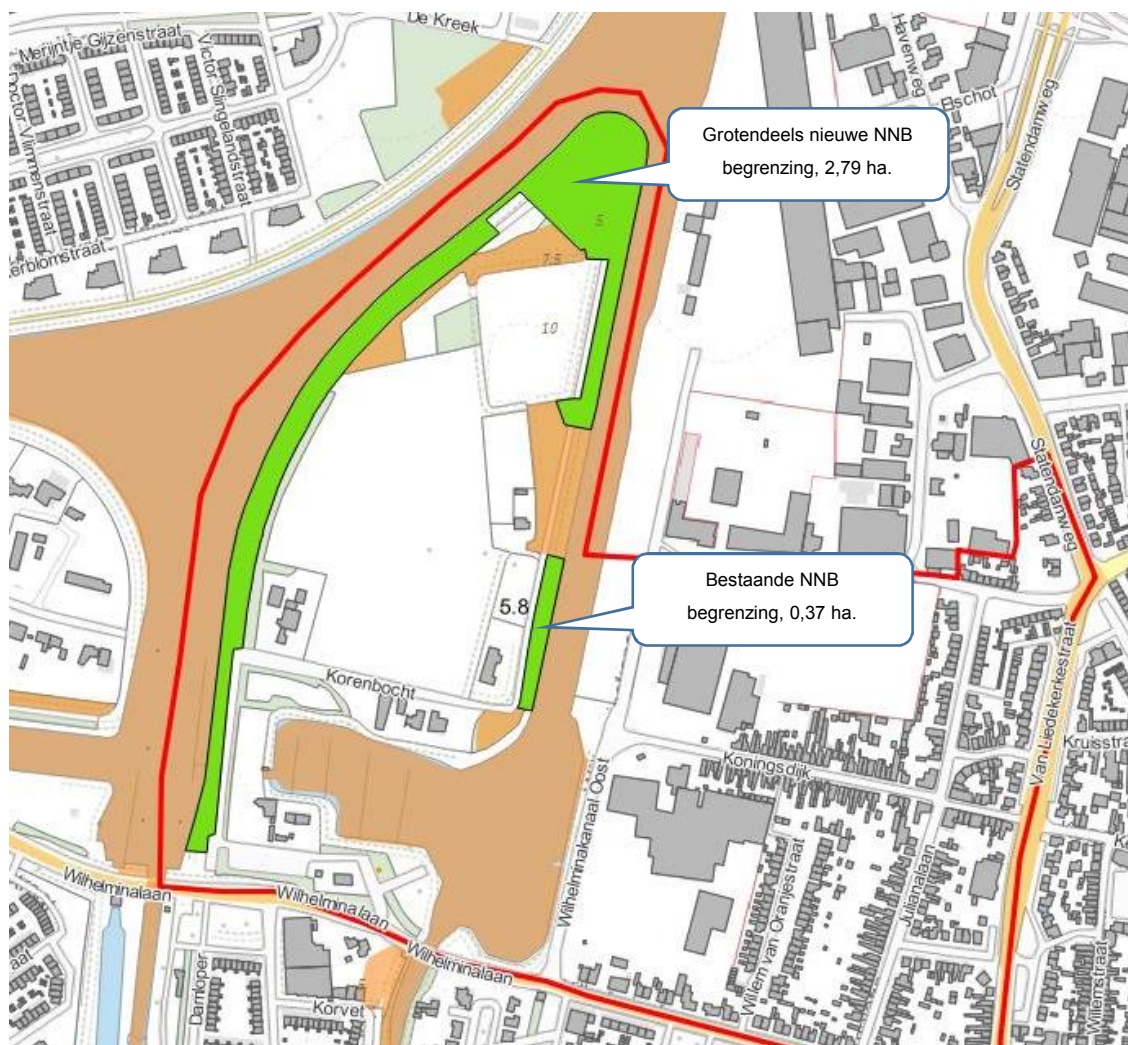
6.1 Oppervlakte compensatie

Voor het verlies aan oppervlakte NNB is de compensatieopgave 1,19 ha. Conform de beleidsregels voor compensatie zoals opgenomen in de WVR artikel 5.6 lid 2 onderdeel c (Provincie Noord-Brabant, 2017), is het verplicht om dit in oppervlakte te compenseren met een toeslag van 2/3. Als compensatie voor het oppervlakteverlies dient daardoor 1,98 ha natuur of bos ontwikkeld te worden die wordt opgenomen in het NNB. De huidige natuurwaarde van het bos is relatief laag en het ambitieniveau is daarin volgend: droog bos met productie (N16.03), maar niet geheel correct (zie paragraaf 4.3.1) omdat het oppervlakteverlies betrekking heeft op een vogelkers-essenbos. Dit type bos is kenmerkend voor vochtigere en rijkere standplaatsen. Het pakket Vochtig bos met productie (N16.04) zou beter op zijn plaats zijn. Om het pakket te wijzigen is echter een besluit dat door de provincie genomen moet worden.

Het is wenselijk dus een vergelijkbaar type bos terug te brengen. Echter de Verordening laat het toe om ook andere natuur dan bos te ontwikkelen ter compensatie van de verloren gegane natuur (zie ook paragraaf 5.1.3).

Als dat laatste in ogenschouw wordt genomen, zijn de mogelijkheden om de natuur binnen het plangebied te ontwikkelen een stuk groter dan de mogelijkheden om nieuw bos aan te leggen. Een aanzienlijk gedeelte van de, binnen het voorgelegde bestemmingsplan gelegen, bestemming natuur ligt aan de rand van het gebied langs het water. Hier zit echter ook voor een groot deel een dubbele bestemming op, aangezien er ook rekening gehouden moet worden met de verkeersveiligheid op het water (bij bochten in het water moeten deze voor het scheepvaartverkeer overzichtelijk zijn en mag er dus geen zichtbelemmerende begroeiing staan). Dit houdt in dat er langs de waterkant geen bos ontwikkeld kan worden. Alternatieve natuur, in de vorm van kruiden- en faunarijke graslanden, is dan de oplossing voor dit gedeelte.

Uitgaande van het overblijvende deel van het NNB gebied, zijnde 0,86 ha, en de compensatie berekend in hoofdstuk 5 (1,98 ha), zal het te begrenzen NNB gebied tenminste 2,84 ha groot moeten zijn. In Figuur 4 is te zien wat het voorstel is voor de nieuwe begrenzing.

Figuur 4. De nieuwe aanbevolen NNB begrenzing. In licht oranje de huidige NNB begrenzing. In lichtgroen de voorgestelde begrenzing.

Met dit voorstel wordt de minimumvereiste voor het areaal natuurschoots gehaald: 3,16 ha om 2,84 ha.

Zoals al aangegeven in paragraaf 5.1.3 is het niet mogelijk om de gehele te compenseren oppervlakte opnieuw met bos te beplanten. Daar waar in theorie, volgens de topografische kaart, nieuw bos aangeplant zou kunnen worden, blijkt uit het veldbezoek dat daar reeds bos aanwezig is. Het is zelfs zo dat de op de gehele kop van het Eiland, daar waar bos mogelijk is, er al bos staat. Er zal van aanplant dan ook geen sprake zijn, alleen een aanpassing van de begrenzing.

Deze invulling van de natuurdoeltypes, worden verder uitgewerkt in een uitvoerings- en beheerplan.

7. Conclusie

Ten gevolge van de voorgenomen bestemmingsplanherziening waarvoor een herbegrenzing van het NNB noodzakelijk is vindt ruimtebeslag plaats op het NNB. In het gebied zal minimaal 1,98 ha natuur gecompenseerd moeten worden. Er zijn voldoende mogelijkheden om binnen het plangebied het verlies aan natuur te compenseren. Door de buitendijkse ligging, kan niet overal bos aangeplant worden in verband met de verkeersveiligheid op het water (geen zichtbelemmeringen). Als alternatief kan dan gekozen worden om een natuurpakket te ontwikkelen zoals kruiden- en faunarijk grasland.

8. Bronnen

8.1 Literatuur

Wijziging Verordening Ruimte actualisatie 2017, Provincie Noord-Brabant 2017

Vleermuizen en broedvogels ter plaatse van en direct rond de Zwaikom te Oosterhout,
Adviesbureau Mertens B.V., september 2015

8.2 Websites

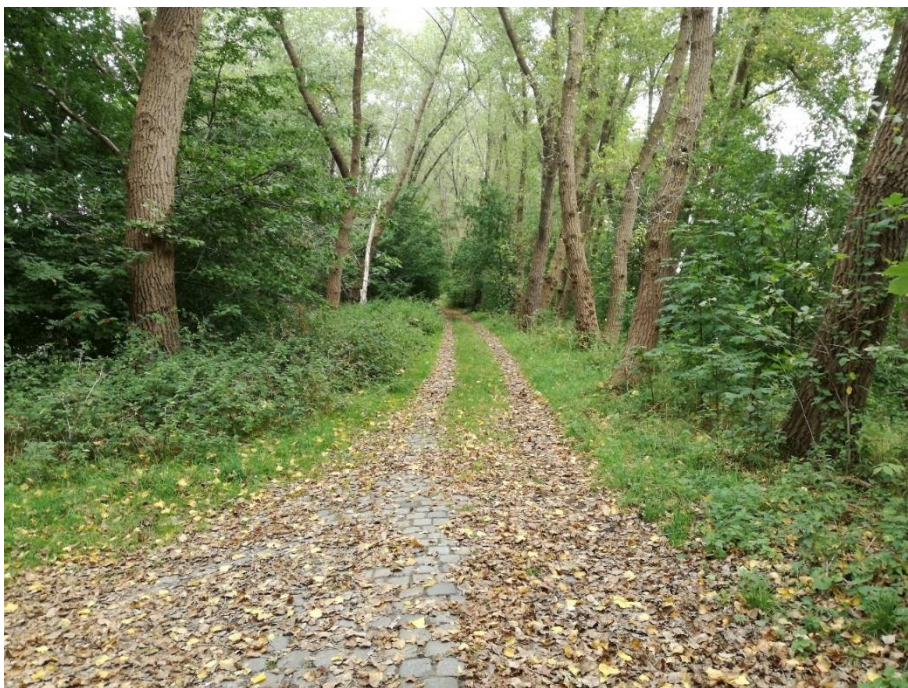
www.ndff.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.brabant.nl

Bijlage 1. Foto-impressie plangebied

Figuur 5. Het bos aan de oostkant van het Eiland. De dikkere hoog opgaande bomen zijn de ratelpopulieren.

Figuur 6. Het terrein van de handboogvereniging met op de achtergrond de wal van de voormalige stortplaats. Het verenigingsgebouw staat rechts van het schietterrein (niet op de foto).

Figuur 7. De kop van het Eiland, kijkend in zuidelijke richting met het water van de Zwaikom en het bedrijventerrein aan de overzijde.

Figuur 8. De kop van het Eiland, kijkend in zuidelijke richting met het water van het Wilhelminakanaal juist zichtbaar aan de westzijde van het gebied.

Bijlage 2. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 wordt de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Wet natuurbescherming en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten .

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest verdeeld over vier categorieën waarvan de nest een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn (zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen

alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voorzover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;

2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voorzover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming (zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Bijlage 3. Toegepaste artikelen uit de Wijziging Verordening Ruimte 2014, geconsolideerde versie 2018

5.4 Wijziging van de begrenzing op verzoek met toepassing van de saldobenadering

1. Gedeputeerde Staten kunnen de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur op verzoek van de gemeente wijzigen in geval van een ruimtelijke ontwikkeling door toepassing van de saldobenadering.
2. Onder de saldobenadering bedoeld in het eerste lid wordt verstaan een combinatie van onderling samenhangende plannen, projecten of handelingen waarvan één of enkele afzonderlijk een negatief effect hebben op de ecologische hoofdstructuur, maar waarvan de gecombineerde uitvoering leidt tot een verbetering van de kwaliteit of kwantiteit van de ecologische hoofdstructuur als geheel.
3. Een verzoek om wijziging van de begrenzing, als bedoeld in het eerste lid, gaat vergezeld van een bestemmingsplan waarin een ruimtelijke visie is opgenomen op een gebied waarvan een wezenlijk deel behoort tot de ecologische hoofdstructuur en waarbij ruimtelijke ontwikkelingen in samenhang worden gezien om een grotere kwaliteitswinst voor meerdere ruimtelijke functies, waaronder de natuur, te bereiken.
4. Een ruimtelijke visie op een gebied als bedoeld in het derde lid beschrijft in ieder geval:
 - a. de omvang van het gebied waarop de ruimtelijke visie betrekking heeft;
 - b. de doelen van de ruimtelijke visie, in het bijzonder wat betreft de verbetering van de kwaliteit en kwantiteit van de ecologische hoofdstructuur waardoor een beter functionerende ecologische hoofdstructuur ontstaat;
 - c. op welke wijze wordt voldaan aan de regels inzake het compenseren van verlies van ecologische waarden en kenmerken, bedoeld in artikel [5.6](#) (compensatieregels);
 - d. op welke wijze de uitvoering van de ruimtelijke visie is verzekerd.
5. Artikel [3.2](#) (kwaliteitsverbetering van het landschap) is niet van toepassing op een bestemmingsplan als bedoeld in het derde lid.
6. Op een verzoek als bedoeld in het eerste lid is artikel [36.5](#) (procedure grenswijziging op verzoek) van toepassing.

5.6 Compensatie

1. De op grond van de verordening verplichte compensatie vindt, naar keuze, plaats door:
 - a. fysieke compensatie, overeenkomstig artikel [5.7](#);
 - b. financiële compensatie, overeenkomstig artikel [5.8](#).
2. De omvang van de compensatie wordt bepaald door de omvang van het vernietigde areaal waarbij een toeslag op de omvang van het vernietigde areaal wordt berekend, zowel in oppervlak, als in budget, te onderscheiden in de volgende categorieën:
 - a. natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;
 - b. tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer;
 - c. tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer;
 - d. bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer is maatwerk.

5.7 Aanvullende regels voor fysieke compensatie

1. De fysieke compensatie vindt plaats in:
 - de niet gerealiseerde delen van de ecologische hoofdstructuur;
 - de niet gerealiseerde ecologische verbindingzones.
2. In afwijking van het eerste lid kan fysieke compensatie ook plaatsvinden in, aansluitend op of nabij het aangetaste gebied indien een wijziging van de begrenzing plaatsvindt met toepassing van de saldobenadering als bedoeld in artikel [5.4](#).
3. Een verzoek als bedoeld in de artikelen [5.3](#), [5.4](#) en [5.5](#), alsmede een bestemmingsplan als bedoeld in artikel [5.1](#), zesde lid, gaat vergezeld van een compensatieplan.
4. Een compensatieplan omvat ten minste:
 - het netto verlies aan ecologische waarden en kenmerken dat optreedt;
 - de wijze waarop het netto verlies, genoemd onder a, wordt gecompenseerd;
 - de ruimtelijke begrenzing van het te compenseren gebied en de compensatie;
 - de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie;
 - de termijn van uitvoering;
 - de inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen;

- een beschrijving van het reguliere beheer en het ontwikkelingsbeheer.
5. Het compensatieplan wordt opgenomen als onlosmakelijk onderdeel van het bestemmingsplan dat wordt vastgesteld voor de ruimtelijke ontwikkeling die de aantasting veroorzaakt.
 6. De uitvoering van het compensatieplan start uiterlijk op het moment van voltooiing van de aantasting en wordt op zo kort mogelijke termijn daarna, doch uiterlijk binnen vijf jaar, afgerond.
 7. In afwijking van het zesde lid, wordt indien sprake is van een aantasting van bedreigde soorten of hun leefgebied, de uitvoering van het compensatieplan afgerond op het moment dat de aantasting daadwerkelijk start.
 8. In afwijking van het zesde lid, kan indien er sprake is van een omvangrijke en zware compensatieverplichting, de uitvoering van het compensatieplan een termijn van maximaal tien jaar bedragen.
 9. De uitvoering van het compensatieplan wordt vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst tussen de initiatiefnemer en de gemeente waarin:
 - rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen zijn vastgelegd;
 - een financiële onderbouwing is vastgelegd waaruit blijkt dat de uitvoering van de compensatiemaatregelen is zeker gesteld en niet wordt gefinancierd uit middelen die beschikbaar zijn op grond van een subsidieregeling;
 - de termijn is vastgelegd waarbinnen de uitvoering van compensatie moet zijn afgerond;
 - een boeteclausule is opgenomen die van toepassing is bij het niet, niet tijdig of onvolledig uitvoeren van de compensatie.
 10. Voor het verschuldigd zijn van de boete bedoeld in het negende lid is geen ingebrekestelling nodig.
 11. Het boetebedrag wordt gestort in de provinciale compensatievoorziening ter uitvoering van de geformuleerde compensatietaakstelling. Het boetebedrag is op het moment van vaststelling ten minste gelijk aan 150% van alle directe en indirecte kosten die samenhangen met de betrokken compensatie.
 12. Het college van burgemeester en wethouders dient jaarlijks gedurende de realisatietermijn bedoeld in het vierde lid onder e, een voortgangsrapportage over de uitvoering van de compensatie in bij Gedeputeerde Staten.
 13. Gedeputeerde Staten hebben het recht om in het veld controles uit te voeren ten einde te bezien of de compensatie daadwerkelijk is of wordt uitgevoerd.